



**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni  
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones  
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis  
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

**Henricus, de Sancto Ignatio**

**Leodii, 1709**

Caput 60. Minister validè conficiens hoc Sacramentum est omnis & solus  
Sacerdos ritè ordinatus. Ad quem etiam solum, velut Ministrum  
ordinarium, spectat distributio illius. Non ad Diaconum, nisi ex ...

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)



ti, ante istud Decretum, manifesto indicio singularis usus Eucharistiae fuissent proditi.

769 Adhuc tamen obstrepunt haeretici, dicentes, quod Laicis interdictio calicis usu, Concilium tam Constantiense, quam Tridentinum, spirituale causet damnum, contra charitatem ipsos privando majori gratia, quam recipere sub utraque specie communicando. Nec satisfacit Tridentinum sess. 21. c. 3. dicendo, *nulla gratia necessaria ad salutem eos defraudari, qui unam speciem solum accipiunt*. Dicendo enim, *nulla gratia necessaria ad salutem eos defraudari*, tacite facitur eos defraudari aliqua gratia, ad salutem non necessariam.

Respondeo Dialecticam hanc non esse bonam. Concilium dicit Laicos nulla gratia ad salutem necessariam fraudari: ergo faceret aliqua gratia non necessariam fraudari. Sicut ista non est bona: Petrus per Judicem non est spoliatus bonis necessariis ad vitam: ergo est spoliatus aliquibus bonis non necessariis ad vitam. Est enim frequentissima loquendi ratio in tribunalibus, scholis, & colloquiis domesticis, affirmare aut negare rem aliquam, sub aliqua consideratione, vel conditione, sub qua affirmatio vel negatio est certa; nihil determinando quidnam esset, ea consideratione sublata. Quod tanto verius est in casu praesenti, quanto certius magnam partem Tridentinorum Patrum in ea fuisse opinione, quae dicit, aequaliter sub una quam sub utraque specie gratiam recipi. Quod & post Tridentinum Auctores gravissimi sentiunt, Bellarminus, Vasquez, Suarez, Syvius & Doctores communissime, sicut S. Thomam q. 8. a. 12. ad 3. ubi sic: *Potest autem a populo corpus sine sanguine sumi: nec exinde sequitur aliquod detrimentum*. Fundaturque opinio ista in ipsomet Tridentino ibidem dicente, *fatendum esse, etiam sub altera tantum specie, totum atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi*. Ex quo dum Tridentinum intulit, *nulla gratia necessaria ad salutem eos defraudari, qui unam speciem solum accipiunt*, viam monstravit pariter inferendi, nulla etiam gratia utili eos defraudari, qui unam speciem solum accipiunt. Cum consequentia ista perinde legitima sit, ac illa. Ut enim Hieronimus ait can. *ubi pars est de Consecr. dist. 1. eadem virtus Sacramenti operatur in recipiente unam, vel alteram speciem, vel utramque, quia ubi pars est corporis, est et totum*. Eadem est ratio in corpore Domini, quae est in manna (quod in eius figura praecessit) de quo dicitur: "qui plus" collegerat, non habuit amplius; neque qui minus paraverat, invenit minus. *Non est omnino quantitas, nec per consequens una vel utraque species, visibilis in hoc estimanda mysterio, sed virtus Sacramenti spiritualis; quae sicut eadem est in sumente totum Christum in minori, vel majori quantitate, seu specie visibili, sic eadem est in sumente totum Christum in una, vel utraque specie.*

770 Dato tamen, non concessio, quod plus gratiae recipiat, qui sub utraque specie Christum recipit, quam qui sub una dumtaxat: potuit equidem Concilium gravissimas ob rationes, ad evitanda utique scandala & pericula, Laicis interdicere calicis usum, sicut eis interdicere potuit plusquam unam in die Communionem, & Sacerdotibus plusquam unam in die celebrationem, non obstantem majore fructu qui proveniret ex pluribus, seu Communionibus, seu celebrationibus. Cum non solum habenda sit ratio fructus, sed & reverentia divinissimo Sacramento debita.

## CAPUT LX.

*Miser valide conficiens hoc Sacramentum est*

*omnis & solus Sacerdos rite ordinatus. Ad quem etiam solum, velut Ministrum ordinarium, spectat distributio illius. Non ad Diaconum, nisi ex commissione Sacerdotis, in causa necessitatis.*

771 Prima pars patet ex eo quod conficiendi potestatem Christus non dedit, nisi Sacerdotibus: quibus solum dixit: *Hoc facite in meam commemorationem*. Hic enim verbis Apostolos ordinavit Sacerdotes, ut haberet traditio Ecclesiae, & Tridentinum declarat sess. 22. c. 1.

772 Omnem porro Sacerdotem, rite ordinatum, etiam haereticum, excommunicatum, suspensum, &c. valide illud conficere, constat ex eo quod tamdiu in ipso maneat potestas Ordinis, quamdiu in ipso manet character. Qui cum sit indelebilis, non amittitur per haereticum, excommunicationem, &c.

773 Secunda pars, quod utique ad solum Sacerdotem, velut Ministrum ordinarium, spectet distributio hujus Sacramenti, constat ex cap. *per venit de Consecr. dist. 2.* Nec tamen omni Sacerdoti ex officio competit distributio illius, sed proprio Pastori, uti habetur in Concilio Cartag. I. cap. 7. Et ratio est, quia ad Pastores pertinet ex officio pascere oves suas. Quod maxime fit per distributionem panis caelestis. Ceteri tamen Sacerdotes id possunt de licentia expressa vel tacita ipsius. Unde quia ad id licentiam expressam a Supremo Pastore Religiosi habent Mendicantes, tacitam vero ceteri Sacerdotes, juxta Navarum, & Doctores communiter apud Leandrum disp. 4. q. 3. sequitur omnes Sacerdotes hoc Sacramentum distribuere posse, quamdiu proprius Pastor non contradicit. Sic enim consuetudo declarat.

774 Tertia pars, videlicet quod Diaconus hoc Sacramentum distribuere non possit, nisi ex commissione Sacerdotis, in casu necessitatis, constat ex can. *praesente dist. 93. Praesente Presbytero, Diaconus Eucharistiam corporis Christi populo, si necessitas cogat, jussus erogat*. Absente vero Sacerdote, Ecclesia ipsi solum permittit Christi corpus erogare, si summa aut gravis necessitas urgeat, ut patet ex Concilio Eboracensi, ubi sic: *Decrevimus etiam, ut nunquam summa & gravi urgente necessitate, Diaconus corpus Christi cuiquam erogat*.

775 An autem Laici in extrema necessitate, deficientibus aliis Ministris, dispensare possint Eucharistiam, alias sine Viatico morituri? Affirmant (secluso scandalo) Lessius, Mercerus, Prappositus, Palao, & ipsos referens Diana p. 9. tr. 6. re. fol. 33. Et p. 11. tr. 7. re. fol. 43. Quorum sententiam probabiliter censet noiter Lezana verbo *Eucharistia* n. 15.

776 Sed Contenson dissent. 3. c. 1. specul. 3. certum asserit, secundum praesentem Ecclesiae disciplinam, nullum Laicum id posse. Praeceptum enim sacri Viatici tunc solum obligat (inquit) cum Eucharistia ea qua par est, & quae decet tantam Majestatem reverentia accipi potest. Secundum praesentem vero disciplinam, a quo Ecclesiae consuetudinem, exigit tremendorum mysteriorum dignitas, ut a solum Ministris, in Ecclesia designatis, servatimque servandis dispensetur. Unde nec seipsum Laicus hodie, ut olim, communicare potest, ne in mortis quidem articulo, quidquid dixerint laudati Auctores. Quibus profecto non faveret exemplum Reginae Mariae Stuart. Neque enim seipsam ipsa communicavit, nisi ex concessione Pii V. ut adversus impiae Elizabethae tyrannidem muniretur.

777 Quaritur etiam an Laico moribundo, sacramentum, ob linguae ariditatem, trajicere non valenti, ministranda sit Eucharistia sub specie vini?



- Affirmat Ochagavia de effectu Euchar. tr. 2. q. 18. quia præceptum divinum de Communionem in articulo mortis, præponderat Ecclesiastico, de non communicando Laicum sub specie vini.
- 778 Sed id negandum cum Suarez, Mercero, Sylvio, & Doctoribus communiter, ob contrariam Ecclesiæ praxim, ex qua intelligimus præceptum divinum istis in circumstantiis non obligare. Ad do cum Sylvio, numquam moraliter contingere quin minimam hostiæ consecratæ partem, cum vino, infirmus trahere possit.
- 779 Quæritur 3<sup>o</sup>. an deficientibus parvis formulis consecratis, Sacerdos celebrans dare possit communicare ex devotione volenti partem majoris hostiæ suæ?
- Negat noster Lezana; affirmant Sylvester, Angelus, Homobonus, alique non pauci. Nec video cur id praticari nequeat, secluso scandalo. Cum in eo nihil appareat contra reverentiam Sacramenti, nec contra integritatem sacrificii, quæ solum postulat sumptionem utriusque speciei.
- 780 Quæritur denique quid factu opus, si contingat sacram hostiam inopinato casu decidere in sinum mulieris?
- Respondeo habendam rationem honestatis & decentiæ; idèdque suadendum mulieri, ut in loco secretiori ex se videat, an modestè exporrecis tantisper vestibus efficere nequeat, ut Sacerdos accipere possit, vel potius ex vestibus immittere super corporale extensum super scabellum. Si non: ipsa mulier accipiat, & ponat super corporale, tuncque Sacerdos ipsam communitet, & mulier digitos suos laver, aquâ deinde in piscinam projectâ. Si solus Sacerdos advertat, parvum fragmentum in sinum ipsius incidisse, ne causet ipsi notabilem turbationem, & adstantibus offensionem, nihil tunc dicat Sacerdos, sed totum committens Deo, pergat in ministerio suo. Deinde post modicum tempus, communicatis omnibus, in divinissimi Sacramenti reverentiam, caret illam vocari secretò, blandèque moneat, ne turbetur, sed adhibeat diligentiam inveniendi ut supra.

## CAPUT LXI.

*Sacerdos negare debet hoc Sacramentum pueris, nondum rationis usum adeptis, & amentibus à nativitate. Eam tamen per modum Viatici dare potest in amentiam & phrenesim lapsis post rationis usum, si absit periculum irreverentia, illudque petierint, dum ratione utebantur. Ubi etiam de surdis, mutis, caecis, & energumenis.*

- 781 Quoad pueros namque, rationis usum nondum adeptos, etsi olim Eucharistia daretur, Rituale Romanum jam dudum hoc inhibuit, tum ob defectum devotionis, tum ob periculum irreverentia.
- 782 Amentes verò à nativitate dictis pueris æquiparantur. S. Thomas q. 80. a. 9. Et propterea ipsi etiam dare vetuit Paulus V. in suo Rituali.
- 783 Si non semper amentes fuerint, sed in lucido rationis usu petierint, secluso periculo irreverentia Viaticum ipsis dandum, expressè statuit Concilium Cartag. IV. c. 48. Statuit & Rituale Romanum. Et quamvis expressè non petierint, si tamen aliquandiu piè christianèque vixerint, nec constet ipsos in statu malo in amentiam incidisse, in sua illa pia christianaque vita probabiliter censebuntur impetisse petisse, saltem si apparuit in eis hujus Sacramenti devotio. S. Thomas ibidem.
- 784 Extra mortis articulum, si quis notoriè amentis ingerat se in turbam communicantium, sicutat-

que ad mensam Communionis in speciem devotè cum aliis, tamen Joannes Sancius in select. diff. 28. n. 9. dicat non prætereundum à Sacerdote, sed lucidum intervallum tunc præsumendum. Censeo equidem prætereundum, tum ad cavendum simul adgeniculationum scandalum ac perturbationem. Tum quia ex illa adgeniculatione, sine alio examine, lucidum intervallum non bene præsumitur: cum stulti frequenter simias agant.

Illis verò amentibus, qui non nisi per intervalla tales sunt, durante lucido intervallo non est dubium posse dari hoc Sacramentum. Sicut & in Paschate, & in mortis articulo semifatis, qui infirmo quidem rationis usu fruuntur, tali tamen ut absolutionis sacramentalis sint capaces. Quibus tamen extra hæc tempora Tannerus censet raro distribuendum.

Quoad illos, qui à nativitate simul cæci sunt, 786 muti & surdi: cum non videantur ullo modo posse edoceri res sacras, non videntur capaces hujus Sacramenti. Si cæci non sint, sed solum surdi & muti, multiplex experientia docuit, ipsos per signa edoceri posse, maxime cum esse soleant perspicacioris ingenii, atque ex multiplici observatione, collatione, reflexioneque eò frequenter perveniant, ut ad motum laborum aliavè signa intelligant quæ ipsis proponuntur, ut videre est in vita S. Francisci Saleii Dilingæ edita c. 22. ubi legitur, quòd cum talem hominem, Dei & divinorum mysteriorum penitus ignarum, nactus esset vir sanctus, sibi domesticum factum, patientiâ & charitate mirabili, nutibus & signis docuerit illum fidei mysteria, & quomodò ad Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramenta accedendum foret, ita ut ipsi à Confessionibus ipsemet esse voluerit. Talibus proinde neganda non est Communionem, si judicio & arbitrio prudentis Confessarii probabilis dent signa devotionis erga illam. Videri possunt Diana p. 5. tr. 6. resol. 7. Layman. Theol. Moral. I. 5. tr. 4. c. 4. n. 5. Palao p. 4. tr. 21. puncto 10. n. 9.

Energumens hoc Sacramentum olim negabatur ob decentiam. Postea à Concilio Arauf. I. can. 14. ipsis concessum fuit, modò irreverentiæ periculum abfuerit.

## CAPUT LXII.

*Peccatoribus publicis, sive publicè, sive occultè peccantibus, Sacerdos negare debet Communionem, nisi sufficientia dederint signa penitentia, eaque publica, si publicè petant. Occulto verò peccatori, publicè peccanti, Sacerdos negare non potest.*

Utraque pars assertionis constat ex dictis lib. 788 1. c. 18. Publicis proinde adulteris, concubinariis, infamibus, meretricibus, usurariis, mulieribus ornatu lascivo incedentibus, vel nudato sinu publicè se ad Communionem præstantibus, deneganda est Communionem. Sicut & omnibus, quorum gravia peccata per majorem loci partem innoverunt per evidentiam facti, vel per publicam sententiam Judicis, vel per publicam & manifestam de iis jaçantiam: tamen aliqui fortè in loco, ubi Communionem distribuitur, peccatum ignorent.

Si tamen ille, cujus crimen uno loco publicum est per sententiam Judicis, sive notorium notoritate juris, publicè petat in loco diffito, ubi publicum non est, probabile est Communionem ipsi non negandam. Tum quia fortè homo ille est emendatus: ad quod multum facilitare solet mutatio loci. Tum quia ex tali repulsa videntur nata sequi inconventia & scandala, quæ nata sunt sequi ex publica repulsa peccatoris occulti.

Addit Concilium Mediol. V. I. anni 1582. tit. 794